PIERWSZA ŁAWKA · GODZINA WYCHOWAWCZA, BAL I QUIZ · KLASY IV–VI

Bal, który łączy

Karnawał i bal klasowy w klasach IV–VI: scenariusz godziny wychowawczej (45 minut) z kalendarzem karnawału 2027, Tłustym Czwartkiem, polonezem w wersji klasowej i trzema zabawami tanecznymi bez rywalizacji, plan balu dla wszystkich, quiz dla całej klasy oraz karty pracy z kluczem.

Co jest w materiale

1	**Scenariusz zajęć „Bal, który łączy”** 45 minut: kalendarz karnawału 2027, polonez klasowy, trzy zabawy taneczne, planowanie balu dla wszystkich.	45 min
2	**Bal klasowy i quiz** Plan przygotowań (sala, muzyka, cichy kącik, zaproszenia), zasady bez wykluczania, quiz bez punktów.	1–2 tyg.
3	**Karty pracy** „Kalendarz karnawału”, „Polonez i bal”, „Bal dla wszystkich” – z kluczem.	3 karty
4	**Materiały do druku** Karta planu balu dla grup, zaproszenie do uzupełnienia, plansza quizu.	3 strony

Karnawał i bal – co warto wiedzieć

Karnawał to czas zabaw, tańców i przebrań. Według zwyczaju zaczyna się w święto Trzech Króli (6 stycznia) i trwa do wtorku przed Środą Popielcową. Ponieważ Środa Popielcowa zależy od daty Wielkanocy, długość karnawału jest co roku inna – bywa krótszy i dłuższy. Ostatni dzień karnawału nazywa się **ostatkami**; ostatnie dni karnawału bywają też nazywane zapustami. Po nim, w kalendarzu chrześcijańskim, zaczyna się Wielki Post.

Ostatni tydzień karnawału otwiera **Tłusty Czwartek**, kiedy w Polsce od kilkuset lat je się pączki i faworki. Dawniej pączki robiono z ciasta chlebowego, a nadzieniem bywał smalec; w niektórych chowano migdał, który miał przynieść szczęście. Źródła różnie określają, skąd wziął się ten zwyczaj – zachowało się o nim więcej legend niż pewnych wiadomości.

W 2027 r.: Trzech Króli – środa 6 stycznia; Tłusty Czwartek – 4 lutego; ostatki – wtorek 9 lutego; Środa Popielcowa – 10 lutego (Wielkanoc przypada 28 marca). Karnawał trwa więc w tym roku 35 dni (od 6 stycznia do 9 lutego włącznie).

Kiedy zrobić bal? Najlepiej w tygodniu przed feriami. Ferie zimowe 2027 są w trzech turach: 18–31 stycznia (m.in. dolnośląskie, łódzkie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, śląskie) – bal 11–15 stycznia; 1–14 lutego (lubelskie, mazowieckie, pomorskie, świętokrzyskie) – bal 25–29 stycznia; 15–28 lutego (kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie) – bal 1–5 lutego albo we wtorek 9 lutego, w ostatki. Sprawdź termin w kalendarzu swojej szkoły.

Ciekawostka: najstarszy znany dokument o noszeniu masek w Wenecji pochodzi z 1268 r. (zakaz udziału zamaskowanych w niektórych grach). Słowo „karnawał" tłumaczy się czasem jako „żegnaj, mięso" (łac. *carne vale*) – to jedno z wyjaśnień, bez pewności.

Wskazówki dla nauczyciela

Przygotowanie

- Wydrukuj karty pracy (po jednej dla ucznia), kartę planu balu (po jednej na grupę) i zaproszenie (kilka sztuk). Planszę quizu pokaż na tablicy albo wydrukuj w A3.
- Wybierz z uczniami 4–5 utworów z legalnego źródła (wolne i szybkie). Wcześniej zapytaj klasę (bez podpisów), jakiej muzyki chcą – nie puszczamy utworów z niestosownym tekstem.
- Zajęcia przeprowadź w tygodniu przed feriami (terminy ferii 2027 – ramka wyżej) albo 1–5 lutego 2027; w ostatki, 9 lutego, można zrobić krótki bal na żywo.
- Przygotuj salę: ławki pod ścianą, wolne miejsce na środku, kilka krzeseł w „cichym kąciku".
- Kalendarz 2027: zapisz na tablicy daty 6.01, 4.02, 9.02, 10.02 i 28.03 (Wielkanoc); uczniowie sami policzą długość karnawału.

Zasady, które chronią uczniów

- **Przebranie jest dobrowolne i bez kosztów.** Nikt nie musi kupować stroju. Wystarczy coś w ulubionym kolorze, maska z papieru albo opaska zrobiona na zajęciach. Nie oceniamy strojów i nie pytamy, ile kosztowały.
- **Bez konkursów i wyłaniania najlepszych.** Nie wybieramy „króla" ani „królowej" balu, nie wybieramy najładniejszego stroju, nikt nie odpada z zabawy. Doceniamy konkretnym słowem, np. „Widzę, że twoja grupa pomyślała o osobach, które nie lubią głośnej muzyki".
- **Prawo do „pas".** Można nie tańczyć, usiąść, popatrzeć, pomóc przy muzyce. Nikt nie musi tańczyć w parze ani w kółku.
- **Tańczymy w dowolnych układach.** Pary, trójki i tańce w rzędzie dobieramy tak, żeby nikt nie został sam. Nie dzielimy dzieci na dziewczynki i chłopców, nie wymagamy trzymania się za ręce – wystarczy końcówka szalika, kartka albo klaśnięcie.
- **Rodziny i wiary są różne.** Nie pytamy o zwyczaje domowe. Karnawał omawiamy jako zwyczaj kulturowy. Uczeń, którego rodzina nie obchodzi karnawału, nie musi tego tłumaczyć.
- **Bezpieczeństwo.** Bez konfetti, serpentyn w sprayu i rozpylaczy z pianą (kłopot dla oczu, dróg oddechowych i podłogi). Maski mają duże otwory na oczy i nie zasłaniają twarzy – zdejmujemy je na każde życzenie. Ławki odsunięte, podłoga sucha, buty zamknięte, bez biegania. Muzyka z legalnego źródła, w umiarkowanej głośności, z przerwami – niektóre dzieci źle znoszą hałas, więc przy wejściu zostaw „cichy kąt".
- **Poczęstunek tylko za zgodą rodziców.** Pączki to częsty alergen (jajka, mleko, gluten, orzechy). Najbezpieczniej zrobić bal bez jedzenia albo z owocami z listą składników; nikt nie komentuje, kto co je i ile.
- **Gdy uczeń powie o krzywdzie** albo trudnej sytuacji, wysłuchaj go po zajęciach i postępuj według szkolnych standardów ochrony małoletnich, we współpracy z pedagogiem lub psychologiem szkolnym.

Zdjęcia i muzyka

- Fotografujemy ręce, maski i plakaty albo ujęcia ogólne, bez twarzy. Zdjęcia z twarzami szkoła publikuje tylko za zgodą rodziców (art. 81 prawa autorskiego i art. 6 ust. 1 lit. a RODO); zgoda rodzica nie zastępuje pytania dziecka o zdanie.
- Uczniowie nie robią zdjęć telefonami – od 1 września 2026 r. uczniowie szkół podstawowych nie korzystają z telefonów na terenie szkoły (wyjątki określa ustawa). Zdjęcia robi nauczyciel sprzętem szkoły.
- Muzykę puszczaj z legalnego źródła (licencja szkoły albo nagrania na wolnej licencji) – nie pobieraj utworów z przypadkowych stron.

Ocenianie

- Zajęć nie oceniamy stopniami. Karty pracy sprawdzamy razem – służą do rozmowy.

PIERWSZA ŁAWKA

Polonez – informacje i kroki

Polonez to korowód: uczestnicy idą jeden za drugim, zmieniają kierunek i tworzą figury. W grudniu 2023 r. Komitet UNESCO wpisał go na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości. Polonez otwierał dworskie bale, a dziś często otwiera studniówki.

Polonez klasowy – kroki (5 minut ćwiczenia): 1) Idziemy jeden za drugim w rytmie marszu, nauczyciel prowadzi. 2) Prowadzący skręca w prawo, potem w lewo – klasa za nim. 3) „Bramka": dwie osoby stają i unoszą ręce (albo ramiona szarfy), reszta przechodzi pod spodem; potem zmiana. 4) „Ślimak": rząd zwija się w spiralę i się rozwija. Nie trzeba trzymać się za ręce – wystarczy dotknąć ramienia albo kartki z numerem. Pary dobieramy dowolnie, bez podziału na dziewczynki i chłopców.

Zabawy taneczne – opis

1. **Polonez klasowy** (5 min) – według opisu wyżej.
2. **Rzeźby** (5 min). Muzyka gra – uczniowie tańczą. Po przerwie w muzyce każdy tworzy „rzeźbę" (pozę) związaną z tematem podanym przez nauczyciela: „zima", „radość", „maska". Nikt nie odpada, nie oceniamy rzeźb.
3. **Echo ruchu** (5 min). Prowadzący (zmienia się co 30 sekund) pokazuje ruch, reszta powtarza. Prowadzący wskazuje następną osobę wzrokiem; kto nie chce prowadzić, mówi „pas".

Przebieg zajęć

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–4 min	Skojarzenia z balem	• Pyta: „Z czym kojarzy się wam bal?". Zapisuje skojarzenia na tablicy w dwóch kolumnach: „co lubię" i „co mi czasem przeszkadza" (np. hałas, tłok).	• Podają skojarzenia (można powiedzieć „pas"). • Zauważają, że różne osoby lubią różne rzeczy.
4–11 min	Kalendarz karnawału	• Pokazuje daty na tablicy i prowadzi rozmowę (pytania w scenariuszu). Rozdaje kartę „Kalendarz karnawału".	• W parach liczą długość karnawału. • Rozwiązują zadania 1 i 2 na karcie.
11–18 min	Polonez klasowy – nauka	• Opowiada o polonezie (tekst w scenariuszu). Uczy kroków: marsz, skręt, bramka, ślimak.	• Ćwiczą ruchy w rzędzie. • Chętni prowadzą korowód; inni idą za nimi.
18–36 min	Bal – trzy zabawy	• Odsuwa ławki, włącza muzykę z listy przygotowanej z klasą. Prowadzi: polonez, rzeźby, echo ruchu. • Pilnuje przerw na wodę i ciszy w „cichym kąciku".	• Tańczą i bawią się w zabawy. W każdej chwili mogą usiąść w kąciku albo pomagać przy muzyce.
36–41 min	Planujemy bal dla wszystkich	• Dzieli klasę na grupy zadaniowe: sala, muzyka, zaproszenia, cichy kącik. Rozdaje kartę planu balu.	• W grupach wypełniają plan: co robimy, kto odpowiada, czego potrzebujemy, kiedy. Jedna grupa pisze zaproszenie.

PIERWSZA ŁAWKA · KARNAWAŁ · KLASY IV–VI

Bal dla wszystkich

Imię ..... Klasa ..... Data .....

Pamiętaj: Dobry bal ma miejsce na taniec, ciszę i różne gusta muzyczne.

1 Oceń, czy zasada jest dobra dla balu. Zaznacz P (dobra) albo F (zła).

1. Strój jest dobrowolny, nikt nie musi go kupować.	P	F
2. Wybieramy najładniejszy strój balu.	P	F
3. W sali jest cichy kącik dla osób, które potrzebują odpocząć.	P	F
4. Konfetti i spraye z pianą dodają zabawy.	P	F

2 Napisz zaproszenie na bal (3–4 zdania).

- kto zaprasza i na co
- kiedy i gdzie
- co można założyć (dobrowolnie)
- uprzejme zakończenie

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Bal karnawałowy w klasie – scenariusz „Bal, który łączy”, quiz i karty pracy, klasy 4–6

Podgląd pokazał 5 z 16 stron. Pełna wersja: 16 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Gotowy bal karnawałowy w klasie na styczeń i luty 2027 (klasy 4–6): scenariusz 45 minut, zabawy bez przegranych, quiz i karty pracy.
- Karnawał i bal klasowy w klasach IV–VI: scenariusz godziny wychowawczej (45 minut) z kalendarzem karnawału 2027, Tłustym Czwartkiem, polonezem w wersji klasowej i trzema zabawami t
- W pliku (PDF do druku, 16 stron, i DOCX do edycji): scenariusz minuta po minucie, quiz, karty pracy z kluczem i materiały do druku.
- Bez zadań domowych.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/karnawal-bal-klasowy-scenariusz-i-karty-pracy-klasy-4-6